

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

_____ проф. І.Є. Цепенда
„17” лютого 2020 р

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування з

«ФІЛОСОФІЯ»
(назва конкурсного предмета)

для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю

033 «ФІЛОСОФІЯ»

(шифр, спеціальність)

на основі ступеня бакалавра при прийомі на навчання у 2020 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”
Протокол № 1 від „17” лютого 2020 р

Івано-Франківськ — 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з «ФІЛОСОФІЇ» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю 033 «Філософія» при прийомі на навчання на основі ступеня бакалавра філософії до ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» у 2020 році.

Програма містить основні питання з «Філософії» та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

(назва дисципліни)

1. Вступ до філософії

- 1.1. Світогляд та його структура. Історичні типи світогляду.
- 1.2. Міф та релігія як первісні форми світогляду.
- 1.3. Міфологія як наука про міфи, етапи її становлення і розвитку. Своєрідність української міфології.
- 1.4. Філософія як теоретична основа світогляду.
- 1.5. Предмет філософії та її структура.
- 1.6. Філософія і наука: спільні та відмінні риси.
- 1.7. Матеріалізм, ідеалізм, дуалізм – напрями вирішення фундаментальних питань філософії.
- 1.8. Методи та функції філософії. Світоглядна та методологічна функції філософії.
- 1.9. Філософія і філософування. Софійний та епістемний способи філософування.
- 1.10. Сутність світу і людини. Духовні виміри буття людини. Свідомість.
- 1.11. Генезис філософії. Джерела та соціокультурні чинники зародження філософської думки. Концепції походження філософії. Загальнолюдське та національно-особливе у філософії.
- 1.12. Проблема буття у філософії. Історичний розвиток поняття буття.
- 1.13. Онтологія як учення про буття.
- 1.14. Основні форми буття та їх взаємозв'язок.
- 1.15. Проблема субстанції першоначал світу (монізм, дуалізм, плюралізм).
- 1.16. Поняття матерії. Спосіб та форми існування матеріального світу. Класифікація форм рух, простору і часу.
- 1.17. Проблема свідомості у філософії. Поняття ідеального.
- 1.18. Генезис свідомості та її структура.
- 1.19. Свідомість, мислення і мова у їх співвідношенні.
- 1.20. Свідомість і творчість. Сутність творчості та її типи.
- 1.21. Самосвідомість.
- 1.22. Суспільна свідомість: основні форми.
- 1.23. Психіка, свідомість, душа, дух та проблеми єдності їх у людині.
- 1.24. Діалектика як учення про розвиток та її принципи. Альтернативи діалектики.
- 1.25. Діалектика і метафізика як вчення про розвиток і способи філософування.
- 1.26. Співвідношення руху і розвитку. Поняття розвитку та його ознаки.
- 1.27. Логічний апарат діалектики. Категорії діалектики.
- 1.28. Основні закони діалектики.
- 1.29. Предмет гносеології та її базові категорії (пізнання, суб'єкт, об'єкт).
- 1.30. Види, рівні та форми пізнання.
- 1.31. Істина та її критерії. Теорії істини.
- 1.32. Знання як предмет епістемології.
- 1.33. Особливості наукового пізнання
- 1.34. Поняття феноменології, феномену та інтенціональності свідомості. Ознаки феноменологічного стилю мислення.
- 1.35. Феноменологічна редукція та її типи.
- 1.36. Феноменологічне конституювання.
- 1.37. Інтерсуб'єктивність як предмет феноменологічного аналізу.
- 1.38. Герменевтика та історичні етапи її становлення. Різновиди герменевтики: релігійна, філософська, раціональна.
- 1.39. Основні поняття філософської герменевтики.
- 1.40. Естетика: предмет та основні категорії.

2. Історія філософії

- 2.1. Виникнення і основні риси філософії Стародавньої Індії та Китаю.
- 2.2. Антична філософія, її джерела, своєрідність та основні періоди її історії.
- 2.3. Основні школи раннього періоду давньогрецької філософії. Космоцентризм та пошук першооснови буття. Початки діалектики та учення про пізнання.
- 2.4. Проблема людини в античній філософії. Софісти. Сократ. Філософія Платона. Філософська система Аристотеля.
- 2.5. Філософія еллінізму: епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм.
- 2.6. Філософія Стародавнього Риму. Неоплатонізм.
- 2.7. Середньовічна парадигма західноєвропейської філософії. Апологетика, патристика, схоластика. Полеміка реалізму і номіналізму. Філософсько-теологічні вчення Августина і Томи Аквінського.
- 2.8. Антропоцентризм та гуманізм філософського мислення епохи Відродження (М. Кузанський, Н. Макіавеллі, Т. Мор, Т. Кампанелла). Натурфілософські ідеї епохи Відродження (Дж. Бруно, М. Копернік, Й. Кеплер, Леонардо да Вінчі).
- 2.9. Західноєвропейська філософія (XVI–XVIII ст.). Проблема субстанції, методу пізнання у філософії Нового часу (Ф. Бекон, Дж. Локк, Т. Гоббс, Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц, Дж. Берклі, Д. Г'юм).
- 2.10. Особливості поглядів філософів-просвітників на історію, державу, людину і суспільство. Теорія «суспільного договору» та «природних прав» людини.
- 2.11. Німецька класична філософія та її місце в історії філософської думки.
- 2.12. Етапи розвитку філософії І. Канта. «Коперніканський переворот» І. Канта в теорії пізнання (за працею «Критика чистого розуму»). Вчення І. Канта про розсудок і розум. Теоретичний і практичний розум. Етичні погляди І. Канта. Моральний імператив.
- 2.13. Діяльно-творча основа буття у філософії Й. Фіхте. Філософія тотожності Ф. Шеллінга. Поняття Абсолюту.
- 2.14. Філософська система і діалектичний метод Г. Гегеля. Філософія історії Г. Гегеля. Вчення про абсолютний дух. Логіка і теорія пізнання.
- 2.15. Антропологічний матеріалізм Л. Фюєрбаха.
- 2.16. Філософія К. Маркса. Діяльнісна концепція людини та матеріалістичне розуміння історії. Філософські аспекти неомарксизму. Франкфуртська школа.
- 2.17. Філософія позитивізму та його еволюція.
- 2.18. Філософські течії неокантіанства та неогегельянства.
- 2.19. Прагматизм як напрям західної філософії.
- 2.20. Провідні тенденції, риси та напрями сучасної зарубіжної філософії.
- 2.21. Ірраціоналізм «філософії життя». Людина як суб'єкт воління у філософії А. Шопенгауера та Ф. Ніцше. Людське життя як культурно-історичний процес у філософії В. Дільтея.
- 2.22. Психоаналітична філософія та її розвиток (З. Фройд, К. Юнг, Е. Фромм).
- 2.23. Персоналізм – напрям у філософії XX ст.
- 2.24. Філософія екзистенціалізму у XX ст. (М. Гайдеггер, Ж.-П. Сартр, А. Камю, К. Ясперс).
- 2.25. Філософська антропологія (М. Шелер, Г. Плеснер, А. Гелен).
- 2.26. Еволюція релігійної філософії у XX ст. Неотомізм. Тейярдизм. Сучасна протестантська філософія.
- 2.27. Філософський структуралізм, герменевтика, феноменологія – течії сучасної філософії.
- 2.28. Філософія постмодернізму.
- 2.29. Особливості та основні етапи розвитку слов'янської та російської філософії.
- 2.30. Основні особливості, джерела та періоди історії української філософії.
- 2.31. Філософські ідеї в культурі Київської Русі (XI–XIII ст.).
- 2.32. Філософська думка в Україні XIV–XVIII ст. Розвиток гуманістичних ідей в братських школах, Острозькому культурно-освітньому центрі та Києво-Могилянській академії.
- 2.33. Філософія Г. Сковороди. Вчення про три світи і дві «натури». Ідеї «сродної праці» і

«нерівної рівності». Кордоцентризм.

2.34. Особливості розвитку української філософії в ХІХ ст. Філософські аспекти українського романтизму. Філософські ідеї М. Гоголя. Проблема людини і нації у творчості діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко).

2.35. «Філософія серця» П. Юркевича. Академічна філософія в Україні кінця ХІХ– початку ХХ століть.

2.36. Філософські ідеї М. Драгоманова О. Потебні, Б. Кістяківського, М. Грушевського, В. Винниченка, В. Вернадського.

2.37. Філософія І. Франка та обґрунтування української ідеї у його творчості.

2.38. Філософські погляди В. Липинського, Д. Донцова Л. Українки, В. Стефаника.

2.39. Розвиток української філософії у діаспорі (Д. Чижевський, О. Кульчицький, І. Лисяк-Рудницький, Ю. Вассиан, М. Шлемкевич, В. Янів та ін.).

2.40. Суперечності розвитку філософської думки в Україні у першій третині ХХ ст. Новітня українська філософія. Становлення Київської філософської школи (П. Копнін, В. Шинкарук).

3. Етика

3.1. Етика як філософська наука. Предмет етики.

3.2. Етимологія термінів «етика» та «моральний».

3.3. Структура етики.

3.4. Кантівське розуміння предмету етики.

3.5. Нормативний характер етики.

3.6. Поняття моралі, її зміст та структура.

3.7. Поняття моральної свідомості та її структура.

3.8. Гуманізм як моральний принцип.

3.9. Альтруїзм як моральний принцип.

3.10. Толерантність як головний принцип гуманістичної етики.

3.11. Моральний принцип колективізму.

3.12. Індивідуалізм як моральний принцип.

3.13. Основні соціальні функції моралі.

3.14. Загальнолюдський зміст моралі: «золоте правило» в історії людства.

3.15. Типологія моралі.

3.16. Особливості авторитарного та гуманістичного типів етики за поглядами Е. Фромма.

3.17. Основні функції етики.

3.18. Моральні норми і принципи.

3.19. Співвідношення понять «мораль» і «моральність».

3.20. Мораль та право як способи соціальної регуляції та їх співвідношення.

3.21. Етична думка стародавнього Китаю: особливості, ідеї, течії.

3.22. Конфуціанська етика.

3.23. Етика даосизму.

3.24. Основні етичні ідеї староіндійської філософії.

3.25. Етика Будди.

3.26. Сократ та сократичні школи в етиці.

3.27. Евдемонізм та індивідуалізм етики Епікура.

3.28. Етика Аристотеля: її роль і значення для формування європейської етики.

3.29. Етика стоїцизму.

3.30. Моральні та етичні особливості середньовічної доби.

3.31. Особливості християнського морального вчення та передумови його виникнення.

3.32. Етичний раціоналізм Нового Часу.

3.33. Етика Б. Спінози.

3.34. Етика Просвітництва.

3.35. Категоричний імператив І. Канта.

3.36. Етика любові С. К'єркегора.

- 3.37. Етика співстраждання А. Шопенгауера.
- 3.38. Етика прагматизму і утилітаризму.
- 3.39. Моральні проблеми сучасного українського суспільства.
- 3.40. Добро і зло як категорії етики.

4. Соціальна філософія

- 4.1. Соціальна філософія: предмет та основні категорії.
- 4.2. Історичний розвиток соціально-філософської думки: зародження, основні періоди та сучасний стан.
- 4.3. Суспільство і людина — ключові категорії соціальної філософії. Поняття соціального. Специфіка соціальних законів.
- 4.4. Людина як біосоціальна та духовна істота. Співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «індивідуальність», «особистість». Проблема свободи особи та основи її розв'язання.
- 4.5. Основні концепції суспільства. Суспільство як стабільна функціонуюча та динамічна система.
- 4.6. Праця – основа саморозвитку людини та суспільства. Суспільне виробництво, його основні компоненти.
- 4.7. Суспільні відносини та їх типи.
- 4.8. Основні сфери суспільного життя. Структура суспільства. Поняття власності та економічна сфера суспільства. Соціальна структура суспільства та основні типи соціальних спільнот. Політична сфера суспільства. Поняття влади, політики, держави. Духовна сфера суспільного життя. Співвідношення понять духовності, релігійності і свідомості.
- 4.9. Поняття соціального процесу. Розвиток суспільства: джерела, рушійні сили. Проблема критеріїв суспільного прогресу.
- 4.10. Особистість як суб'єкт суспільного розвитку. Особистість та її типи.
- 4.11. Цінності та їх роль в житті людини і суспільства.
- 4.12. Суспільство і природа. Особливості прояву природного в основних сферах суспільства.
- 4.13. Людинотворча сутність культури.
- 4.14. Поняття цивілізації. Цивілізаційні засади суспільства.
- 4.15. Глобальні проблеми людства та соціальне прогнозування.
- 4.16. Предмет філософії історії
- 4.17. Особливості міфологічного та релігійного осягнення історії. Історичний коловорот у тлумаченні Полібія.
- 4.18. Формування філософії історії у добу Просвітництва.
- 4.19. Прогресистська концепція історії І. Канта.
- 4.20. Філософія історії Г. Гегеля.
- 4.21. Теорія історичного процесу К. Маркса: формаційний підхід.
- 4.22. Цивілізаційний підхід до історії. Концепція Арнольда Дж. Тойнбі.
- 4.23. Морфологія історії О. Шпенглера.
- 4.24. Ноосферна концепція В. Вернадського.
- 4.25. Проблема суб'єкта історії: людина, історичні спільноти, цивілізації. Основні підходи до розуміння рушійних сил і факторів історії.
- 4.26. Проблема сенсу історії та суспільного прогресу.
- 4.27. Світоглядні основи та структура філософії права. Право як соціально-духовне явище.
- 4.28. Співвідношення природних і правових законів, закону і права. Форми права.
- 4.29. Природне право та його особливості.
- 4.30. Особливості та засади позитивного права.
- 4.31. Договірна теорія права як вираження природних потреб людини.
- 4.32. Право як справедливість.
- 4.33. Поняття правової реальності, простору і часу, правової держави та громадянського суспільства.

- 4.34. Людські способи освоєння природи: предметна діяльність і техніка. Техніка в контексті історичних типів цивілізації.
- 4.35. Історичні етапи розвитку техніки.
- 4.36. Особливості сучасних проявів техніки. Поняття технології. Сучасна технологічна революція та її перспективи.
- 4.37. Техніка як об'єкт філософського дослідження.
- 4.38. Становлення та розвиток філософії техніки.
- 4.39. Гуманітарно-соціологічний напрям у філософії техніки (К. Маркс, Ж. Еллюль, Франкфуртська школа). Спекулятивно-умоглядний напрям (Ф. Дассауер, Е. Блох, М. Гайдеггер),
- 4.40. Антропологічний напрям у філософії техніки (К. Ясперс, Л. Мемфорд, Х. Ортега).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко В. М., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія: курс лекцій. – К.: Генеза, 1996. – 369 с.
2. Андрущенко В. Історія соціальної філософії. Підручник. – К., 2000.
3. Александрова О. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 172 с.
4. Бичко І. В., Бойченко І. В., Табачковський В. Г. Філософія. – К.: Либідь, 2001. – 408 с.
5. Возняк С. М. Вступ до філософії / Філософська пропедевтика / Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я., 2010. – 52 с.
6. Возняк С. М. Філософія Стародавнього світу: Навчальний посібник. – Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я., 2008. – 276 с.
7. Возняк С., Голянич М., Москаленко Ю. Філософська думка України: імена та ідеї. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 136 с.
8. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів // В. Г. Нестеренко. – К.: Абрис, 1995. – 336 с.
9. Вступ до філософії: історико-філософська пропедевтика. Підручник / Авт. кол. Волинка Г. І. – К., Вища школа, 1999. – 624 с.
10. Головка Б. А. Філософська антропологія. – К., 1997.
11. Горський В. С. Історія української філософії. Курс лекцій. Навч. посіб.. – К.: Наукова думка, 1997. – 285 с.
12. Гуревич П. Я. Философская антропология: Учеб. Пособие. – М.: «Омега-Л», 2010. – 607 с.
13. Гусев В. І. Західна філософія Нового часу XVII–XVIII століть: Підручник. – К.: Либідь, 2000. – 368 с.
14. Дойчик М. В. Історія зарубіжної філософії: Навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2010. – 156 с.
15. Етика: Навч. посіб. / В. О. Лозовой, М. І. Панов, О. А. Стасевська та ін.; За ред. проф. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 224 с.
16. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
17. Ларіонова В. К. Історія етичних вчень: Посібник. – Івано-Франківськ: Видавництво «Гостинець», 2004. – 192 с.
18. Малахов В. А. Етика: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2004. – 384 с.
19. Огородник І. В., Огородник В. В. Історія філософської думки в Україні. Курс лекцій: Навч. посіб.. – К.: Вища школа; Т-во «Знання», 1999. – 543 с.
20. Пашук А. І. Нариси з історії філософії середніх віків: Підруч. для студ. вищ. навч.

закл. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 712 с.

21. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник. – 3-тє вид. /Петрушенко В. Л. – Львів: Магнолія плюс, 2004. – 506 с.

22. Предмет і проблематика філософії / За аг. ред. М. Скринника. – Навчальний посібник. – Львів: ЛБІ НБУ, 2001. – 485 с.

23. Сморж Л. О. Естетика: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 334 с.

24. Соціальна філософія. Короткий енциклопедичний словник. – К., 1997.

25. Социальная философия. Учебник. – К., Харьков, : Единорог, 2002. – 736 с.

26. Таран В. О., Зотов В. М., Резанова Н. О. Соціальна філософія. Навч. посіб. – К.: Центр учбов. літ. – 2009. – 272 с.

27. Терешкун О. Ф. Гуманітарно-наукові парадигми техніки. – Монографія. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – 354 с.

28. Тофтул М. Г. Етика: Навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 416 с.

29. Естетика: Навчальний посібник / В. О. Лозовой та ін.; За ред. проф. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 207 с.

30. Естетика: Підручник / За ред. Л. П. Левчук. — К.: Вища школа, 2005. – 431 с.

31. Федів Б. О., Мозгова Н. Г. Історія української філософії: Навчальний посібник. – К.: Україна, 2000. – 512 с.

32. Філософія: Навч. посіб. – 3-тє вид., стер. / За ред. І. Ф. Надольного. – К.: Вікар, 2003. – 457 с.

33. Філософія. Посібник / Авт. кол. Причепій Є. М, – К.: Академія, 2001. – 576 с.

34. Філософія: Навчальний посібник / За ред. Т. О. Сілаєвої. – Тернопіль: Астон, 2008. – 360 с.

35. Чанышев А. Н. Курс лекций по древней философии: Учеб. пособие для филос. фак. и отделений ун-тов – М.: Высш. шко-ла, 1981. – 374 с.

36. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – К., 1999. – 309 с.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.